

LA MERCÈ '18

PREGÓ DE LES FESTES

Leticia Dolera

Saló de Cent, 21 de setembre de 2018
Ajuntament de Barcelona

PREGÓ DE LES FESTES DE LA MERCÈ 2018

Leticia Dolera

Saló de Cent, 21 de setembre de 2018
Ajuntament de Barcelona

UNA CIUTAT ON ENS MIREM DE VERITAT

L'any passat la filòsofa i pregonera Marina Garcés ens va llançar, des d'aquest mateix faristol, la pregunta següent: de tot el que vivim, què és el que realment ens importa? La pregunta la llançava de manera individual, però també col·lectiva, a aquest col·lectiu que, sense voler o volent, formem la ciutadania de Barcelona. La pregunta em va remoure. Com ho fan sempre les preguntes de vida. Després de diverses respostes poètiques dibuixades al meu cap, algunes altres de postureig i alguna de molt reivindicativa però potser menys honesta, he arribat a la conclusió que el que m'importa és continuar mirant la gent als ulls. I no parlo de mirar en el sentit literal, parlo de parar-nos, encara que sigui un moment, a apreciar la humanitat de qui tenim davant.

Que una nit qualsevol, passejant per les quadrícules de l'Eixample, els laberints del Raval, els carrers de Sant Andreu, Sarrià, Sants o la Trini, puguem mirar-nos i trobar-nos. Crec que les festes majors de les ciutats i els barris són una bona excusa per fer-ho.

Podem aprofitar les festes de la Mercè per sortir al carrer a retrobar-nos amb les nostres veïnes, veïns, amigues, familiars o amb gent desconeguda de la nostra ciutat.

És més, pararé de llegir per mirar-vos.

Ara sí, hola a totes les qui sou aquí al Saló de Cent de l'Ajuntament i a les qui sou a la plaça de Sant Jaume. Hola als qui esteu veient la retransmissió d'aquest esdeveniment per la tele a casa vostra, a la casa d'un amig a o a la tele d'una presó.

Als qui l'escolteu per la ràdio a la cuina, a l'oficina o al taxi, als qui el vegeu en directe o en diferit des de la pantalla d'un telèfon mòbil o als qui llegireu els caràcters que siguin als tuits que algú decideixi teclejar o als fragments que la premsa decideixi ressenyar.

Hola als qui escolteu aquest pregó amb curiositat i també als qui ho feu amb la morbositat de trobar un bon zasca o alguna contradicció. Escolliu amb llibertat com fer-ho.

Hola també als qui no escoltareu aquest pregó perquè esteu lluitant per arribar a final de mes, o a meitat de mes o a un port on poder

atracar amb vida. Tant de bo el trobeu, a Barcelona en tenim un que us espera amb els braços oberts.

Em dispo a encadenar paraules, una després de l'altra, intentant evocar quelcom eloqüent o emocionant.

No és fútil això de les paraules, diuen que se les emporta el vent, però últimament sembla que també et poden portar a un altre lloc i no a un al qual s'entri per voluntat pròpia. Les paraules importen. El seu significat importa i importa sens dubte, la seva lliure expressió. Aquesta que cal defensar. Tant la pròpia, exercint-la, com la dels qui no pensen com tu.

Hi ha paraules cobejades, paraules temudes i paraules manipulades.

Per exemple, si jo dic: ciutat, Mercè, Barcelona. En què penseu? I si dic: llibertat, Mediterrani, democràcia, violència? Segur que penseu coses diferents partint de les mateixes paraules.

Jo si dic Barcelona, penso en VIDA.

Penso en la meva mare, que em deixava a les set del matí a l'escola per anar a treballar. En les tardes a Rosselló amb els meus cosins, que em feien de cangurs. En el mercat de Santa Llúcia per Nadal, en les hores de vòlei a la Vall d'Hebron, en els crits d'eufòria al Tibidabo, en la meva fascinació pel laberint d'Horta, en la boda de la meva cosina, en el dia que va néixer el meu nebot, en les xerrades amb la meva àvia Carmen al sofà. En el Clot, on vaig néixer i em vaig criar amb la meva mare i la meva tieta. En Sants, on vaig passar la meva adolescència i vaig fer el meu primer petó de portal. En el Poble-sec, on vaig viure part de la meva etapa adulta, incloent-hi la vida en parella, el meu primer pregó i rodar el primer pla de la meva carrera com a directora. Per cert, gràcies de nou Manel i Marià per la vostra generositat en deixar-me rodar a la vostra peixateria. És el que té el barri, que t'acompanyes, t'ajudes, fas xarxa. Per això cal cuidar-los i protegir-los, són els cors de Barcelona i ara pateixen a causa de la gentrificació. I per això estic il·lusionada amb la possible aprovació d'una llei a la nostra ciutat que farà que es destini el 30% de nova construcció o noves rehabilitacions a habitatge protegit de lloguer.

Si dic Barcelona, també penso en TEATRE.

Va ser a Barcelona que vaig decidir ser actriu, i la primera vegada que vaig anar al teatre va ser aquí. Recordo sortir de la sala sentint que entre aquestes quatre parets plenes de gent, la imaginació i la vida eren possibles. També recordo vibrar amb Laia Marull, Emma Vilarasau o Vicky Peña i voler assemblar-m'hi.

Una cosa semblant sentia en les meves visites gairebé regulars al cinema. Al Comèdia, Verdi, Renoir, o Palau Balañá. I als desapareguts cinema Vergara, Astoria, Urgell, cinema Catalunya, Rex, el Palau del Cinema, Renoir Les Corts, l'Alexandra, el Novedades, el Nàpols, el Casablanca o l'últim a tancar, el cinema Aribau Club. Penso en aquests llocs avui tapiats o reconvertits en botigues de multinacionals i m'envaeix la nostàlgia. Estic a favor de les noves finestres culturals, per descomptat, però també sento que amb el tancament de cada cinema o teatre perdem un lloc més en el qual poder trobar-nos en comunitat, on compartir la nostra cultura. Afortunadament a Barcelona hi ha iniciatives de gent que estima el cinema que mantenen vives algunes sales, parlo de la sala Phenomena, del cinema en format de cooperativa Zumzeit Cinema o del videoclub Videoinstant, reconvertit ara en cafeteria i sala de projeccions gràcies al micromecenatge. Us animo a visitar-los i abocarvos a pel·lícules que s'allunyen del circuit majoritari i que ens obren la mirada. És, a més, una manera de donar suport a la diversitat cultural, que està molt lligada a la diversitat de pensament.

Si dic Barcelona penso en MANIFESTACIÓ CIUTADANA.

Aquí vaig anar per primera vegada a una manifestació, va ser contra el maltractament animal. Fixa't, anys després Barcelona és antitaurina, ara ens falta empatitzar també amb els animals que pateixen en els correbous. La tortura no és cultura, vingui d'on vingui.

Aquí vaig viure també aquell moment que tant ens va fer despertar, el 15M i les manifestacions contra les retallades. Gent de diferent ideologia junta exigint justícia social al Govern. També recordo la meva mare dient-me: "Leti", bé, va dir Leticia, així és com m'anomena quan es posa seriosa, "ves amb compte, quan la policia digui que cal desallotjar, tu ves-te'n". Això em va enfadar, "mama, soc gran per decidir quan he d'anar-me'n". Al cap de pocs

dies, Angelo Cilia perdia la visió d'un ull per l'impacte d'una pilota de goma disparada per un mosso en una de les manifestacions. No seria l'únic, set persones van ser víctimes a Barcelona d'una cosa així. L'última, Roger Espanyol, l'1 d'octubre de fa gairebé un any (quan ja n'estava prohibit l'ús a Catalunya); aquesta vegada va ser un policia nacional. Les pilotes de goma fan mal, vinguin de la policia que vinguin. Però tornant al cas d'Angelo Cilia, un teatre de Barcelona va recollir aquesta porció de vida i política en el Rei Tort i ens va fer pensar en el poder de la gent quan s'ajunta, es mira i es parla i, el que em sembla més valent i que reflecteix la complexitat de l'humà, també ens va fer comprendre i humanitzar el personatge que havia disparat la pilota. Veient aquesta obra de teatre convertida després en pel·lícula vaig recordar com la por pot ser igual d'humana que de traïdora.

I us sonarà estrany, però els cinemes i els teatres també em produeixen una mica de por. Perquè, igual que la filosofia, la literatura o qualsevol expressió artística, em situen davant preguntes o conflictes que, o bé no m'havia plantejat, o bé no volia fer-ho, precisament, per por.

Com diu Juan Mayorga: "Hauríem de fer un teatre de manera que en fugissin els covards, un teatre de manera que quan un covard veïés un teatre se n'allunyés perquè allà podria esperar-li algun perill. L'art ha de ser perillós per a qui el fa i per a qui el completa, que és l'espectador."

A veure, perillós en termes poètics i de revolució interior. Perillós perquè et desafia a pensar diferent i això espanta. Et posa a la pell d'una altra persona i en fer-ho veus el món des d'aquest altre lloc. Així cada història és un pont d'empatia entre protagonista i espectadora. Per això és tan necessària la cultura i són tan necessàries les històries, que ens expliquem i que siguin veus diverses les qui ho facin, per veure'ns, reflectir-nos, qüestionar-nos, comprendre'ns. Pensant-ho bé, suposo que algun dia una valenta farà una pel·li sobre el procés. A mi no em mireu, jo de moment només dirigeixo comèdies. Potser a través d'una ficció aconseguiríem empatitzar i comprendre totes les parts, i dic totes perquè són més de dues.

Sabem de sobres que l'assumpte és complex, que no hi ha blancs i negres, més aviat clarobscur. I m'agradaria compartir que jo, com moltes ciutadanes de Barcelona, estic angoixada amb aquest tema.

Pel suposat carreró sense sortida en què estem i perquè hi ha polítics i representants d'associacions culturals que fa mesos que són a la presó o fora del país per no entrar-hi, sense haver estat declarats culpables de res i com a conseqüència d'algunes decisions judicials que, com a ciutadana que intenta mantenir-se informada des de diferents prismes, em costa comprendre.

Crec que no es pot imposar un concepte de nació als qui no la senten com a tal i, alhora, no em sembla del tot sa que el concepte de nació estigui per damunt de tot o sigui un motor en les nostres vides. També tinc clar que hi ha bona gent en tots els punts de vista i en tots els partits polítics i que aconseguirem entendre'ns per conviure. Per a això, podem utilitzar i revisar les eines que ens dona la política per fer-ho de la manera més democràtica possible. No generant conflictes on el que hi ha senzillament és diversitat d'opinió, no com si això fos un joc de rol on hi ha d'haver vencedors i vençuts, no judicialitzant un procés polític, sinó fent política. I penso que la política la farem no només parlant entre nosaltres, sinó sobretot escoltant-nos, a qui pensa com nosaltres i a qui no. I, sincerament, crec que escoltem millor mirant-nos als ulls que mirant una bandera. La que sigui.

Si dic Barcelona penso a ACOLLIR.

És un motiu d'orgull que a Barcelona tingués lloc la manifestació més gran d'Europa a favor de l'acollida de persones que fugen de la guerra o la violència.

Com voleu que no acollim si moltes de les que som aquí som filles, netes o besnetes de persones que Barcelona va acollir després de la guerra? Si moltes som filles, netes o besnetes de persones que van marxar a Alemanya, Anglaterra o Amèrica per buscar un futur millor? I encara que no fóssim fruit de l'emigració... com voleu que no acollim si en realitat néixer a Barcelona, Cadis, Damasc o Ciudad Juárez és fruit de la casualitat? Qui decideix que un ésser humà és il·legal en un lloc o un altre? A partir d'aquesta línia ets legal, si creues aquesta concertina ets il·legal? Qui construeix aquestes fronteres polítiques? Qui i per què? No té cap sentit. No és just. Ens deshumanitza acceptar-ho.

Si dic Barcelona també penso en ALCALDESSA, amb A.

M'emociona estar aquí llegint el pregó, però m'il·lusiona especialment fer-ho tenint una alcaldessa. Tot i que m'agradaria que no fos la primera de la nostra ciutat, que ho és. És fort, oi? Tan moderna i cosmopolita que és Barcelona, i fins fa uns tres anys no havíem tingut mai una alcaldessa. Tant de bo s'acabi l'època de les pioneres, la primera dona que això o la primera dona que allò altre. Tant de bo aquest sostre de vidre que trenqueu les dones de la política quan us presenteu a càrrecs importants, penso en Ada Colau, Inés Arrimadas, Marta Rovira o Anna Gabriel, no s'hagi de trencar més, perquè un cop trencat, totes puguin passar sense haver de tornar a picar a cop de martell, sinó només a cop de talent.

Si dic Barcelona també penso en MANADA.

Una *manada* que fa diversos 8 de març que surt junta a reclamar una societat més justa i igualitària. Per això ens animo a totes i a tots que continuem sent *manada* en aquestes festes de la Mercè, una *manada* de les bones, una *manada* que es cuida i es respecta, que no agredeix i que tampoc no calla davant una agressió masclista, racista, homòfoba o trànsfoba, una *manada* que celebra, riu i balla junta. Que no se'ns oblidí això: la *manada* som nosaltres.

Per això, amb el permís de l'alcaldessa, voldria compartir la lectura d'aquest pregó amb una dona que forma part d'aquesta *manada*, una veïna de Barcelona, del barri de Gràcia, amant de la bona sobretaula i amiga generosa. Carmen Juárez forma part de l'associació de dones migrants que lluiten pels drets de les dones migrants i treballadores de la llar i les cures a Barcelona. Gràcies a ella he vist la meva ciutat des d'una altra perspectiva.

Carmen...

Bona tarda,

Vull començar agraint a la Leticia que m'hagi convidat a participar en la lectura del pregó de la Mercè d'enguany. No ha estat una decisió fàcil, acceptar aquesta proposta. Tot plegat (el ressò, aquest saló, vosaltres...), honestament, imposa. Però a mesura que ho comentàvem, les dues coincidíem que aquesta era una bona oportunitat per donar visibilitat, i amb veu pròpia, a col·lectius dels quals gairebé mai es parla. Gràcies, Leticia, per la teva sensibilitat i generositat.

Sentíem abans que les paraules importen, i això m'ha fet pensar quines paraules evocuen la meua Barcelona.

Primer de tot, quan dic *Barcelona*, penso en refugi. La meua infantesa a Hondures no va ser fàcil. Amb deu anys vaig veure com mataben el meu pare davant meu. Encara recordo el soroll dels trets. Després vàrem patir la terrible impunitat que es viu en aquell país. La policia li va dir a la meua mare: "Señora, póngase a trabajar, que tiene cinco hijos." Necessitava sortir d'aquell país, d'aquella violència que m'ofegava, de tanta injustícia, començar de nou. Barcelona em va salvar la vida.

Com tantes persones que fugim de les violències i que trobem a Barcelona el nostre port segur, aquí he aconseguit la pau que necessitava per trobar-me a mi mateixa i desenvolupar-me com a persona. Però no tot han estat moments feliços en aquest camí.

Poc després d'arribar, amb 19 anys, la manca d'oportunitats a la qual ens aboca, a moltes persones, una llei d'estrangeria injusta i racista, em va forçar a treballar com a cuidadora interna. Sis anys de solitud durant els quals vaig estar tancada 24 hores tenint cura de la Francisca, una dona gran que patia una demència. Només disposava de nou hores lliures durant tota la setmana. Recordo les Festes de la Mercè, veure el festival pirotècnic des del terrat i envejar la gent que en podia gaudir.

Encara que no ho sembli, treballar en aquestes condicions no és un fet aïllat, sinó que és la realitat de moltes dones a la Barcelona del 2018. La nostra és una societat que s'està envellint, i la cura recau massa sovint sobre les espatlles de dones migrades que treballen en condicions d'explotació. Dones que cuiden la vida dels altres a canvi d'haver de descuidar la seva pròpia vida. Per això, quan

dic Barcelona, també penso en tancament. I en incomprensió, aïllament, por... Penso en la Teresa, la Belinda, la Lilian i tantes altres companyes, treballadores de la llar i la cura, que viuen aquesta realitat i que avui no poden ser aquí.

Elles formen part de la Barcelona invisibilitzada, però també d'una Barcelona feminista i rebel que s'organitza i lluita des dels marges perquè la nostra veu sigui escoltada. La del 15-M i la de la "manada" feminista, que ens explicava la Leticia. I també la de la massiva manifestació antiesclavista a la Rambla el 1872, fa gairebé 150 anys. Gent senzilla i treballadora que feia front amb pocs recursos a interessos poderosos, però amb la convicció que eren al costat correcte de la història. Com ha passat en tantes i tantes mobilitzacions que ens han precedit a la nostra ciutat.

Són aquestes lluites que ens fan creure en una Barcelona de ciutadans i ciutadanes, d'homes i de dones iguals en drets i deures. Una Barcelona que reconeix com a veïns i veïnes de ple dret totes les persones que hi viuen, independentment dels orígens i les situacions administratives.

Quan somio en la Barcelona que vull, penso en ciutadania. En una Barcelona plural d'identitats i de maneres d'entendre el món que deixa de parlar de la diversitat que ens ha arribat per assumir, una vegada per totes, la diversitat que ja som i traslladar-la plenament a tots els àmbits: a les arts, a les escoles, a les universitats, als mitjans de comunicació, a la política...

Que gaudiu d'una Mercè intercultural, plena de colors i de moments màgics. Una Mercè compromesa, feminista i lliure d'agressions sexistes. Molt bona festa major a tothom!

Carmen Juares Palma

© del text, Leticia Dolera
Cartell de la Mercè 2018: Sònia Pulido

Ajuntament de
Barcelona

